

ประการที่สาม การวิจัยนี้มุ่งที่จะเปรียบเทียบพัฒนาการทางจริยธรรมของเยาวชนไทยผู้มีอายุ ระดับการศึกษา เพศ ฐานะ อาชีพของบิดาและมารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดาแตกต่างกัน ว่าจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมต่างกันต่าง ๆ แยกต่างหากหรือไม่เพียงใด

ประการที่สี่ การวิจัยนี้มุ่งที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเยาวชนไทยกับลักษณะอื่น ๆ คือ ความสันทัดทางภาษา ลักษณะมุ่งอนาคต พฤติกรรมโกง ทศนคติเชิงจริยธรรม และความวิตกกังวล

ประการที่ห้า การวิจัยนี้มุ่งที่จะศึกษาสาเหตุของการแสดงพฤติกรรมซื่อสัตย์ของวัยรุ่นชายไทย โดยใช้วิธีการสร้างสาเหตุต่าง ๆ ขึ้น เพื่อศึกษาผลในการทดลองในห้องปฏิบัติการ

ประการที่หก การวิจัยนี้ มุ่งที่จะศึกษาลักษณะหลายประการของตัวแบบ ซึ่งมีอำนาจชักจูงใจให้วัยรุ่นชายไทยเลียนแบบการทำความดีจากตัวแบบนี้

ประการที่เจ็ด การวิจัยนี้มุ่งที่จะศึกษาลักษณะต่าง ๆ ของสถานการณ์ด้วย การสร้างลักษณะนั้น ๆ ขึ้น เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลที่มีต่อพฤติกรรมโกงของวัยรุ่นชายผู้มีจริยธรรมในระดับต่าง ๆ กัน

ประการที่แปด การวิจัยนี้มุ่งที่จะนำผลของการวิจัยภาคสนามซึ่งให้ข้อมูลที่กว้างขวาง มาประกอบกับผลของการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งให้ข้อมูลที่ลึกซึ้ง เพื่อให้เข้าใจว่าความเจริญทางจิตใจของเยาวชนไทยนั้น มีรากฐานและพัฒนาการมาจากสภาพแวดล้อมทางสังคมอย่างไร และการอบรมจะช่วยส่งเสริมความซื่อสัตย์ของเยาวชนเหล่านั้นได้ดีเพียงใด

จุดมุ่งหมายของการวิจัยทั้ง ๘ ประการนี้ ถ้าบรรลุความสำเร็จอย่างครบถ้วน ผลจากการวิจัยนี้อาจนำไปใช้ ทำให้เกิดประโยชน์หลายประการดังนี้คือ

ประโยชน์ขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยในโครงการนี้จะให้ความรู้อย่างกว้างขวาง และลึกซึ้งเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมของเด็กโต วัยรุ่น และผู้ใหญ่ตอนต้นของไทย หลักการให้จริยศึกษาแก่เด็กไทยและสาเหตุหลายประการของความซื่อสัตย์ของวัยรุ่นไทย ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ เพื่อให้เข้าใจลักษณะของสังคมไทย และลักษณะของคนไทยหลายประเภท ผลของการวิจัยนี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์มากน้อย

เพียงไร ในสถานการณ์ใด ย่อมขึ้นกับความสามารถและความตั้งใจจริงของผู้นำผลการวิจัยนี้ไปใช้ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังอาจถูกนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์โดยตรงอีกหลายประการ ดังจะกล่าวต่อไปนี้คือ

ประโยชน์ทางจริยศึกษา เนื่องด้วยโครงการวิจัยนี้ มุ่งที่จะศึกษาธรรมชาติของจิตใจของเยาวชนไทย และลักษณะพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กและผู้ใหญ่ในวัยเรียน นอกจากนี้ยังได้ศึกษาวิธียกระดับจิตใจของวัยรุ่น เพื่อนำมาใช้เป็นหลักในการสร้างวิธีการอบรมทางจริยศึกษา ผลจากการวิจัยนี้ จะช่วยให้ครูอาจารย์ และผู้อบรมศีลธรรมจรรยาของประชาชนได้เข้าใจลักษณะจิตใจของคนไทย ซึ่งถึงทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม เข้าใจวิธีการปลูกฝังและส่งเสริม ลักษณะทางจริยธรรมของมนุษย์ อันจะเป็นเครื่องช่วยให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่เหล่านั้น สามารถหาวิธีการที่จะนำมาใช้ ในการฝึกฝนอบรมกุลบุตรกุลธิดาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ประโยชน์ในทางแก้ไข ผลจากการวิจัยนี้ นอกจากจะเป็นประโยชน์ในการเข้าใจเยาวชนไทยโดยทั่วไปแล้วยังเป็น แนวทางให้เข้าใจลักษณะจิตใจของเยาวชนผู้กระทำผิดกฎหมายด้วย ส่วนการศึกษาสาเหตุและวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมซื่อสัตย์ในวัยรุ่น จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการหาวิธีแก้ไขและป้องกันพฤติกรรมที่ผิดกฎหมายในคนกลุ่มนี้ด้วย นอกจากนี้ ผลการวิจัยนี้ ยังจะเป็นรากฐานในการค้นคว้าเกี่ยวกับพฤติกรรมของเยาวชนผู้กระทำผิดกฎหมาย โดยตรงต่อไปได้อีกด้วย

ประโยชน์ทางการพัฒนาสังคม ได้กล่าวมาแล้วว่า ประเทศชาติจะพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว ก็ต่อเมื่อพลเมืองมีระดับจิตใจสูง มีความซื่อสัตย์สุจริต มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว การวิจัยนี้จะช่วยให้เข้าใจว่าสภาพแวดล้อมทางสังคมจะช่วยให้บุคคลมีพัฒนาการทางจริยธรรมต่างกันต่าง ๆ ได้อย่างไรบ้าง นอกจากนี้ ผลจากการวิจัยเชิงทดลอง ยังจะแนะแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคม ให้เหมาะสมในการส่งเสริมจริยธรรมของเยาวชนไทยด้วย

ประโยชน์ทางวิชาการ โครงการวิจัยนี้ นอกจากจะได้ประมวลทฤษฎีและผลการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ ครบถ้วนทุกแง่มุมแล้ว การศึกษาค้นคว้าในโครงการนี้ ก็ยังได้ครอบคลุมตัวแปรมากมาย ทั้งตัวแปรในการศึกษา

ภาคสนาม และตัวแปรในการทดลองในห้องปฏิบัติการ นอกจากนี้โครงการวิจัยนี้ยังไม่ซ้ำซ้อนกับการวิจัยใด ๆ ที่มีอยู่แล้วทั้งในประเทศและต่างประเทศ แต่ในทางตรงข้าม เป็นการประมวลความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมจากที่มีอยู่แต่เดิม ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ผลการวิจัยในโครงการนี้จะสามารถเพิ่มเติมความรู้ทางวิชาการแก่สากลอีกด้วย

สรุปได้ว่า โครงการวิจัยจริยธรรมของเยาวชนไทยมีจุดประสงค์ที่จะวิเคราะห์จริยธรรมของเยาวชนไทย เพื่อให้เข้าใจสาเหตุและผลของลักษณะทางจริยธรรมของบุคคลอันเป็นความรู้ซึ่งอาจมีผู้นำไปก่อให้เกิดประโยชน์ในค้ำต่าง ๆ เช่น ประโยชน์ขั้นพื้นฐาน ประโยชน์ทางจริยศึกษา ประโยชน์ทางการแก้ไข ประโยชน์ทางการพัฒนาสังคม และประโยชน์ทางวิชาการ

โครงสร้างของการวิจัยมหภาค

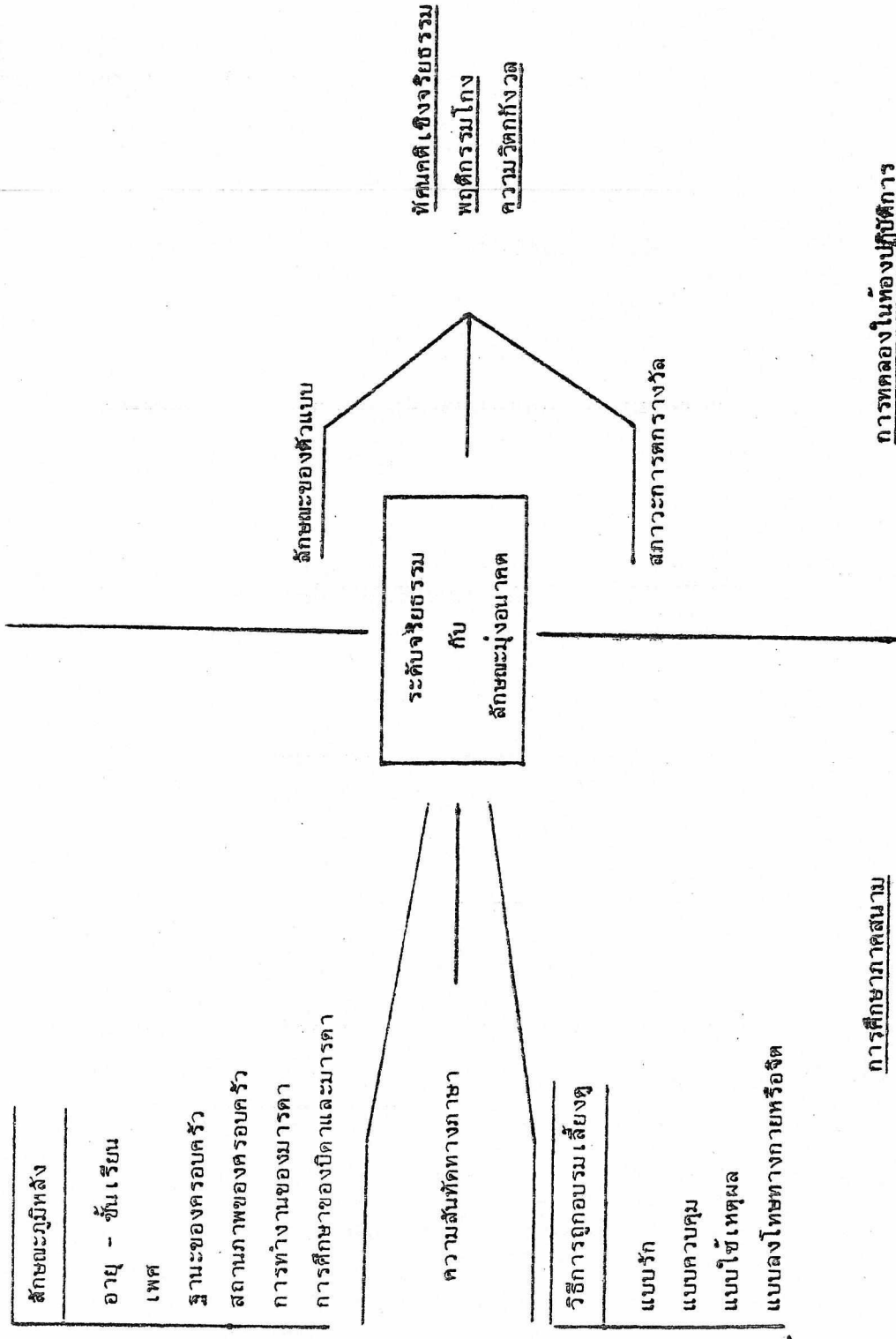
เนื่องจากโครงการวิจัยจริยธรรมของเยาวชนไทย เป็น โครงการ ที่มุ่งจะ วิเคราะห์ ลักษณะทางจริยธรรมของเยาวชนไทย โดยรวมตัวแปรที่สำคัญทุกแง่มุม ซึ่งทฤษฎีและผลการวิจัยต่าง ๆ ทางค้ำนี้ ได้ทำนายหรือเสนอแนะว่า มีความสัมพันธ์กับจริยธรรมของมนุษย์ และจะช่วยให้เข้าใจจริยธรรมของบุคคลได้ดียิ่งขึ้น โครงการวิจัยนี้ ได้ตั้งคำถามสองประเภทเกี่ยวกับตัวแปรเหล่านี้ คำถามแรกคือระดับจริยธรรมของบุคคลมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางสังคมและลักษณะอื่น ๆ ของบุคคลอย่างไร การตอบคำถามประเภทนี้ต้องใช้วิธีการวิจัยแบบการศึกษาภาคสนาม (Field study) ซึ่งจะเป็นการสำรวจลักษณะต่าง ๆ หลายลักษณะของบุคคลในกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำเอาลักษณะแต่ละชนิดของคนประเภทต่าง ๆ มาเปรียบเทียบกัน นอกจากนี้ ยังสามารถหาความสัมพันธ์ของลักษณะตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปของบุคคลแต่ละกลุ่มด้วย

ส่วนคำถามอีกประเภทหนึ่งในโครงการวิจัยนี้ คือการถามเกี่ยวกับสาเหตุที่ส่งเสริมพฤติกรรมซื่อสัตย์ หรือสาเหตุที่สามารถยับยั้งพฤติกรรมโกงของวัยรุ่นได้นั้น มีอะไรบ้าง การตอบคำถามเกี่ยวกับสาเหตุและผลนั้น การวิจัยประเภทการทดลอง (experiment) จะให้คำตอบที่น่าเชื่อถือมากกว่าการวิจัยประเภทอื่น ๆ เพราะในการวิจัยแบบทดลองนี้ ผู้

วิจัยเป็นผู้สร้างสาเหตุต่าง ๆ ขึ้น เพื่อจะศึกษาผลที่เกิดตามมา เช่น ผู้วิจัยทำให้สถานการณ์ในการเล่นเกมนเปลี่ยนแปลงไป เพื่อจะศึกษาว่า จำนวนวัยรุ่นที่โกงในสถานการณ์ต่าง ๆ นั้นแตกต่างกันหรือไม่ ถ้าพบว่าแตกต่างกันก็ย่อมสรุปได้ว่า สาเหตุที่ทำให้จำนวนผู้โกงต่างกันเพราะสถานการณ์เล่นเกรมีลักษณะต่างกันนั่นเอง นอกจากนี้ยังอาจนำลักษณะต่าง ๆ ของผู้ถูกศึกษาเข้ามาพิจารณาประกอบด้วย เพื่อให้เข้าใจพฤติกรรมของเขาในสถานการณ์นั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

ตัวแปรต่าง ๆ ที่ได้ใช้ในโครงการวิจัยนี้ ปรากฏในภาพ ๑ ซึ่งแสดงระบบการวิเคราะห์ลักษณะทางจริยธรรมของเยาวชนไทยในโครงการวิจัยมหภาค (Macro - research project) ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาภาคสนามซึ่งครอบคลุมการสำรวจที่มาของความแตกต่างทางจริยธรรมของเยาวชน และการทดลองในห้องปฏิบัติการ ซึ่งศึกษาลักษณะทางจริยธรรมของบุคคล ประกอบกันกับลักษณะต่าง ๆ ของสถานการณ์ย่อย อันเป็นสาเหตุให้เกิดพฤติกรรมโกงในบุคคลนั้น

การนำวิธีการศึกษาภาคสนาม มาใช้ควบคู่กับวิธีการวิจัยเชิงทดลองกลายเป็นการวิจัยมหภาค ในเรื่องที่มีความกว้างขวางและลึกซึ้งอย่างเช่นจริยธรรมของเยาวชนไทยนี้ เป็นวิธีการที่ยังไม่มีปรากฏบ่อยนักในวงวิชาการ แต่ผู้วิจัยเห็นความจำเป็นและประโยชน์ของวิธีการนี้ โดยเฉพาะในประเทศไทย เนื่องจากเรายังขาดผลงานวิจัยทางด้านนี้โดยสิ้นเชิง จึงมีความจำเป็นจะต้องสำรวจลักษณะนี้ในคนไทย เพื่อเป็นการปูพื้นฐานความรู้ทางด้านนี้ด้วยวิธีการศึกษาภาคสนาม และทำการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อหาวิธีการที่เหมาะสม ในการส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีงามในเยาวชนไทยซึ่งเป็นงานวิจัยต่อเนื่องกัน การทำการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ในประเทศไทยนั้น ถ้าขาดวิธีการใดวิธีการหนึ่งในสองวิธีการที่กล่าวนี้แล้ว ผลการวิจัยนั้นย่อมให้ความรู้พื้นฐานที่ขาดหลักปฏิบัติ หรือให้หลักปฏิบัติที่ขาดความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคนไทยเสมอ อันจะทำให้ผลการวิจัยนั้นไม่เกิดประโยชน์อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยในทั้งสองกรณี

ภาพ ๑ การวิเคราะห์จริยธรรมของเยาวชนไทยในโครงการวิจัยมหภาค

การศึกษาภาคสนาม : การถว้กอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการทางจริยธรรมของเยาวชนไทย

การศึกษาภาคสนามนี้ มีจุดประสงค์จะสำรวจแหล่งกำเนิดของลักษณะทางจริยธรรม และพัฒนาการทางจริยธรรมของเยาวชนไทยประเภทต่าง ๆ ตัวแปรประเภทภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างคือ อายุและชั้นเรียนซึ่งแปรไปด้วยกัน เพศ ฐานะของครอบครัว สถานภาพของครอบครัว การทำงานของมารดา และการศึกษาของบิดาและมารดา ตัวแปรอีกประเภทหนึ่งคือวิธีการถว้กอบรมเลี้ยงดู ซึ่งทฤษฎีและผลการวิจัยต่าง ๆ แสดงว่าเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางจริยธรรม คือ การเลี้ยงดูแบบรัก แบบควบคุม แบบใช้เหตุผล และแบบลงโทษทางกายหรือจิต ส่วนตัวแปรที่เป็นลักษณะของบุคคลในกลุ่มตัวอย่างคือ ระดับจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคต และความสนักัดทางภาษา

นียมปฏิบัติกรของตัวแปร ตัวแปรที่จำเป็นจะต้องให้นียมปฏิบัติกรในการศึกษาภาคสนามนี้ เพราะอาจมีวิธีการวัดการให้คะแนน หรือการแบ่งประเภท แตกต่างไปจากการวิจัยอื่น ๆ มีดังต่อไปนี้

ฐานะของครอบครัว หมายความว่าปริมาณการมีกินมีใช้ของสมาชิกในครอบครัวหนึ่ง ๆ โดยพิจารณาจากค่าตอบเกี่ยวกับรายได้รวมที่ครอบครัวหนึ่ง ๆ ได้รับในแต่ละเดือน ประกอบกับจำนวนคนในครอบครัวนั้นซึ่งใช้จ่ายจากรายได้ทีกล่าวถึงนี้ รายได้ประจำเดือนแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ และขนาดของครอบครัวก็แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ ผู้ตอบคนหนึ่งจึงอาจได้คะแนนจาก ๑ ถึง ๙ คะแนน ๑ หมายถึงผู้มีฐานะต่ำสุด คือผู้ที่รายงานว่าครอบครัวมีรายได้น้อยกว่าสองพันบาท และมีคนในครอบครัวมากกว่า ๘ คนขึ้นไป ส่วนคะแนน ๙ หมายถึงผู้ที่รายงานว่าผู้มีฐานะสูงสุด คือผู้ที่ครอบครัวมีรายได้ตั้งแต่เจ็ดพันหนึ่งบาทขึ้นไป และมีคนในครอบครัวน้อยกว่า ๔ คน ในบางกรณีตัวแปรนี้แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ ฐานะต่ำ (คะแนน ๑ - ๓) ฐานะปานกลาง (คะแนน ๔ - ๕) และฐานะสูง (คะแนน ๖ - ๙) (ดูแบบสอบถามเกี่ยวกับฐานะของครอบครัวในภาคผนวก ก.)

สถานภาพของครอบครัว หมายความว่าความเชิดหน้าชูตาของอาชีพของบิดา ซึ่งแสดงถึงปริมาณความเป็นผู้นำในสังคมสำหรับอาชีพนั้น ๆ อาชีพของบิดา หรือผู้ปกครองนี้

แบ่งเป็น ๕ ประเภท คะแนน ๑ หมายถึงผู้ที่บิดามีอาชีพที่แสดงความเป็นผู้นำในสังคมน้อยที่สุด คืออาชีพประเภทรับจ้างและใช้แรงงาน ส่วนคะแนน ๕ หมายถึงผู้ที่บิดามีอาชีพประเภทที่เป็นผู้นำของสังคม เช่น ข้าราชการ และเจ้าของร้านค้าหรือบริษัท (ดูแบบสอบถามเกี่ยวกับอาชีพของบิดาหรือผู้ปกครองในภาคผนวก ก.)

ระดับการศึกษาของบิดา หมายถึง ปริมาณการศึกษาที่บิดาของผู้ตอบได้รับแบ่งออกเป็น ๖ ระดับ คือ ระดับต่ำสุดไม่จบประถมศึกษาปีที่ ๔ จนถึงระดับสูงสุด คือ ได้ปริญญาจากสถานอุดมศึกษา ในบางกรณีได้แบ่งการศึกษาของบิดาออกเป็น ๒ ระดับ คือต่ำและสูง การศึกษาต่ำ หมายถึงการที่บิดาได้รับความรู้ถึงขั้นที่ ๒ คือจบประถมศึกษาปีที่ ๔ ส่วนการศึกษาสูง หมายถึงการที่บิดาได้รับการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ระดับการศึกษาของมารดา ใช้นิยามเดียวกับระดับการศึกษาของบิดาข้างบนนี้

การถูกเลี้ยงดูแบบรัก หมายถึงการรายงานของผู้ตอบว่าได้รับการปฏิบัติจากมารดาในลักษณะต่างๆ คือ แสดงความสนิทสนม รักใคร่ ชื่นชม สนใจทุกซอกซอกและช่วยแก้ปัญหาให้ลูก วัดได้โดยใช้แบบสอบถาม ๑๐ ข้อ มีมาตราส่วน ๑๑ หน่วย ประกอบด้วยแต่ละข้อ พิสัยของคะแนนจึงอยู่ระหว่าง ๑๐ กับ ๑๑๐ คะแนนต่ำแสดงว่าผู้ตอบถูกเลี้ยงดูแบบรักน้อยคะแนนสูงแสดงว่ารักมาก

การถูกเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึงการรายงานของผู้ตอบว่ามารดาของตนได้ออกคำสั่ง และควบคุมการกระทำของตนในเรื่องต่างๆ อยู่เสมอ โดยไม่ยอมปล่อยให้ลูกเป็นตัวของตัวเอง วัดได้โดยใช้แบบสอบถาม ๑๐ ข้อ มีมาตราส่วน ๑๑ หน่วย ประกอบด้วยแต่ละข้อ พิสัยของคะแนนจึงอยู่ระหว่าง ๑๐ กับ ๑๑๐ คะแนนต่ำแสดงว่าผู้ตอบถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย คะแนนสูงแสดงว่าควบคุมมาก

การถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึงการรายงานของผู้ตอบว่าบิดามารดาของตนได้อธิบายเหตุผลในขณะที่สนับสนุนและห้ามปรามการกระทำของลูก วัดได้โดยใช้แบบสอบถาม ๕ ข้อ มีมาตราส่วน ๑๑ หน่วยประกอบด้วยแต่ละข้อ พิสัยของคะแนนจึงอยู่ระหว่าง ๕

กับ ๕๕ คะแนนต่ำแสดงว่าผู้ตอบถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยแต่ใช้อารมณ์มาก ส่วน
คะแนนสูงแสดงว่าผู้ตอบถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก

การถูกเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายหรือจิต หมายถึงการรายงานของผู้ตอบว่า
บิดามารดาของตนลงโทษตนด้วยวิธีการทำให้เจ็บกาย หรือเลือกลงโทษตนด้วยวิธีการตีเคียน
หรือตักตีตีต่าง ๆ วัตได้โดยใช้แบบสอบถาม ๕ ข้อ มีมาตราส่วน ๑๑ หน่วยประกอบแต่
ละข้อ พิสัยของคะแนนจึงอยู่ระหว่าง ๕ กับ ๕๕ คะแนนต่ำแสดงว่าผู้ตอบถูกเลี้ยงดูแบบ
ลงโทษทางจิต ส่วนคะแนนสูงแสดงว่าผู้ตอบถูกเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย

ระดับจริยธรรม หมายถึงการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นต่าง ๆ ตามทฤษฎีของ
โคลเบอร์ก วัตได้โดยใช้แบบวัดระดับจริยธรรม ซึ่งสร้างขึ้นในโครงการวิจัยนี้และใช้ทั้งใน
การศึกษาระดับมัธยมศึกษา และในการทดลอง ประกอบด้วยเรื่องต่างๆ ที่เหมาะกับเยาวชนไทย
๑๐ เรื่อง มีคำตอบให้เลือกเรื่องละ ๖ ตัวเลือก ซึ่งแสดงจริยธรรมขั้นที่ ๑ ถึง ๖ ให้ผู้
ตอบเลือกเรื่องละ ๑ คำตอบ ฉะนั้นพิสัยของคะแนนในแบบวัดนี้ จึงอยู่ระหว่าง ๑๐ กับ ๖๐
คะแนนต่ำแสดงว่าผู้ตอบมีระดับจริยธรรมต่ำ คะแนนสูงแสดงว่า ผู้ตอบมีระดับจริยธรรมสูง

ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึงนิสัยการบังคับตนเองให้อดใจรอได้ หรือเลือกที่จะ
ไม่รับประโยชน์เล็กน้อยในทันที แต่จะรอรับประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่หรือสำคัญกว่า ที่จะตามมา
ในภายหลัง ลักษณะนี้วัตได้โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นในโครงการวิจัยนี้ และใช้ทั้ง
ในการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และในการทดลอง แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด ๒๐ ข้อ แต่ละข้อ
ประกอบด้วยประโยคและมาตราส่วน ๑๑ หน่วย จาก จริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย ฉะนั้น
พิสัยของคะแนนในแบบสอบถามนี้จึงอยู่ระหว่าง ๒๐ กับ ๒๒๐ คะแนน คะแนนต่ำแสดง
ว่าผู้ตอบมีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ คะแนนสูงแสดงว่าผู้ตอบมีลักษณะมุ่งอนาคตสูง

ความสันทัดทางภาษา หมายถึงความสามารถของผู้ตอบในการใช้ภาษาไทยอย่าง
ถูกต้อง เครื่องมือวัดลักษณะนี้ คือ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในภาษาไทย ซึ่งผู้วิจัยได้

รวบรวมจากข้อสอบของนักเรียนระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ชั้นประถมปีที่ ๗ จนถึงระดับอุดมศึกษา มีลักษณะเป็นข้อสอบปรนัย ๔ ตัวเลือก มีทั้งหมด ๓๐ ข้อ ฉะนั้นพิสัยของคะแนนในแบบทดสอบนี้จึงอยู่ระหว่าง ๐ กับ ๓๐ คะแนนต่ำแสดงว่าผู้สอบมีความสันทัดทางภาษาน้อย ส่วนคะแนนสูง แสดงว่าผู้สอบมีความสันทัดทางภาษามาก

ตัวแปรที่ได้กำหนดนิยามปฏิบัติการให้นี้มี ๑๑ ตัว ส่วนตัวแปรอื่นๆ ที่ใช้ในการศึกษากาคนานี้ จะใช้นิยามและวิธีสอบถามที่ใช้กันอยู่อย่างแพร่หลายแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดนิยามปฏิบัติการในที่นี้อีก

สมมติฐาน สมมติฐานในการศึกษากาคนานี้ได้มาจากรากฐานทางทฤษฎี และผลวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวแปรที่ใช้ทั้งหมด ซึ่งได้ประมวลมาอย่างกว้างขวาง และถี่ถ้วนในตอนต้นของบทที่หนึ่งนี้ ในส่วนนี้ได้นำข้อทำนายหรือสมมติฐานเหล่านั้นมารวมไว้ มีด้วยกันทั้งหมด ๗ ข้อ ดังนี้

- สมมติฐาน ๑ บุคคลที่มีอายุและการศึกษาสูง มีระดับจริยธรรม สูงกว่าบุคคลที่มีอายุและการศึกษาต่ำ
- สมมติฐาน ๒ ในวัยเด็กจนกระทั่งวัยรุ่นตอนกลาง หญิงมีจริยธรรมสูงกว่าชาย ส่วนในวัยรุ่นตอนปลายและผู้ใหญ่ตอนต้นนั้น ชายมีจริยธรรมสูงกว่าหญิง
- สมมติฐาน ๓ ผู้ที่มาจากครอบครัวฐานะต่ำ มีจริยธรรมต่ำกว่าผู้ที่มาจากครอบครัวฐานะสูง ความแตกต่างนี้เด่นชัดในกลุ่มผู้ที่มีอายุน้อย (การศึกษาต่ำ) มากกว่าในกลุ่มผู้ที่มีอายุมาก (การศึกษาสูง)
- สมมติฐาน ๔ ผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบรักมาก มีจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบรักน้อย
- สมมติฐาน ๕ ผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบรักมากและควบคุมน้อย มีจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบรักน้อยและควบคุมมาก
- สมมติฐาน ๖ ผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (แบบรักมากควบคุมน้อย ใช้เหตุผลมาก และถูกลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย) มีจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบอื่นๆ ทั้งหมด

สมมติฐาน ๗ ระดับจริยธรรมของบุคคล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคต
และความสนใจทางภาษา

การทดลอง : การทดลองวิธีระดับจิตใจของวัยรุ่นชายไทย

การวิจัยเชิงทดลองในส่วนนี้ มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาวิธีการส่งเสริมพฤติกรรม
ข้อดี ในวัยรุ่นชายไทย โดยมีตัวแปรอิสระที่ศึกษาในฐานะเป็นสาเหตุ อันประกอบด้วย
ลักษณะของสถานการณ์และลักษณะของผู้ถูกศึกษา ตัวแปรอิสระที่เป็นลักษณะของสถาน-
การณ์คือลักษณะของตัวแบบ ความรู้สึกของตัวแบบ และเวลาการทบทวน ส่วนตัวแปร
อิสระที่เป็นลักษณะของผู้ถูกศึกษาคือ ระดับจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคต ส่วนตัวแปร
ตาม หรือผลที่ต้องการจะศึกษาในการทดลองนี้มี ๓ ประการคือ พฤติกรรมโกง ทศนคติ
เชิงจริยธรรมและความวิตกกังวล

นิยามปฏิบัติการของตัวแปร ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการทดลองในโครงการวิจัยนี้
มี ๕ ตัวดังต่อไปนี้

ลักษณะของตัวแบบ หมายถึงการจัดให้ผู้ถูกทดลองได้พบกับคน ๆ หนึ่ง ซึ่งมี
ลักษณะเป็นนิสิตมหาวิทยาลัย และได้ผ่านการเล่นเกมที่ผู้ถูกทดลองจะเข้าไปเล่นมาแล้ว
ตัวแบบนี้มี ๓ ประเภทคือ ตัวแบบประเภทอับอายผู้อื่น ตัวแบบประเภทละอายใจตนเอง
และตัวแบบประเภทควบคุม

ตัวแบบประเภทอับอายผู้อื่น หมายถึงนิสิตผู้ผ่านการเล่นเกมในห้องทดลองมา
และได้แจ้งให้ผู้ถูกทดลองทราบว่าตนเองมิได้โกงในการเล่นเกมนั้น โดยให้เหตุผลว่าที่ตนไม่ได้
โกงเพราะเกรงว่ากรรมการจะทราบ จะทำให้ตนถูกตำหนิว่าเป็นคนไม่ดี เป็นที่อับอาย
แก่ผู้อื่น

ตัวแบบประเภทละอายใจตนเอง หมายถึงนิสิตคนเดียวกับข้างบนนี้ ผู้แจ้งให้
ผู้ถูกทดลองบางคนทราบว่า ตนเองมิได้โกงในการเล่นเกมนั้น โดยให้เหตุผลว่า ที่ตนไม่ได้
โกงเพราะ การโกงคะแนนเป็นการกระทำที่ไม่ดี ไม่ถูกต้อง และเป็น การเอาเปรียบผู้อื่น
เกินไป

ตัวแบบประเภทควบคุม หมายถึงนิสิตคนเดียวกันกับข้างบนนี้ ผู้มาพบกับผู้ถูกทดลอง และได้กล่าวว่าตนก็ได้มาเล่นเกมเหมือนกัน เกมนี้สนุกดี และอาจจะโกงคะแนนได้ง่าย แต่ทว่าตนมิได้กล่าวถึงพฤติกรรมของตนเองในการเล่นเกมนี้นี้

ความรู้สึกของตัวแบบ หมายถึงการแสดงความรู้สึกของตัวแบบภายหลังที่ตัวแบบได้กระทำดี ที่ไม่โกงในการเล่นเกมนในห้องทดลอง ความรู้สึกของตัวแบบนี้มี ๒ ชนิดคือ ดีใจ และ เสียใจ

ตัวแบบรู้สึกดีใจ หมายถึงการที่ตัวแบบกล่าวว่าตนเองพอใจที่ไม่ได้โกงในการเล่นเกมน แม้จะทำให้ตนไม่มีโอกาสที่จะได้รับรางวัลก็ตาม และในขณะที่กล่าวเช่นนั้นตัวแบบมีใบหน้ายิ้มแย้ม่องผ่องใส

ตัวแบบรู้สึกเสียใจ หมายถึงการที่ตัวแบบกล่าวว่าตนเองไม่พอใจที่ตนไม่ได้โกงในการเล่นเกมน ทำให้ตนพลาดโอกาสที่จะได้รับรางวัลใด ๆ ทั้งสิ้น และในขณะที่กล่าวเช่นนั้น ตัวแบบมีใบหน้าเศร้าสร้อย

เวลาตรารางวัล หมายถึงกำหนดเวลาของการแจกของรางวัลให้แก่ผู้ถูกทดลองที่ชนะในการเล่นเกมน เวลาในการแจกของรางวัลมี ๒ ระยะ คือ แจกรางวัลทันทีและชลอการแจกรางวัลไปอีก ๒ สัปดาห์

การตรารางวัลทันที หมายถึงการที่ผู้ถูกทดลองได้รับแจ้งจากกรรมการก่อนเล่นเกมนว่า ถ้าผู้ถูกทดลองชนะในการเล่นเกมนแล้วจะได้รับรางวัลซึ่งได้จัดเตรียมมาไว้พร้อมแล้วในทันทีที่จบสิ้นกิจกรรมในห้องทดลอง

การชลอการตรารางวัล หมายถึงการที่ผู้ถูกทดลองได้รับแจ้งจากกรรมการก่อนเล่นเกมนว่า ถ้าผู้ถูกทดลองชนะในการเล่นเกมนแล้ว จะต้องรอไปอีก ๒ สัปดาห์จึงจะได้รับรางวัล เพราะผู้ถูกทดลองจะต้องกลับมาเล่นเกมอีก แล้วจึงจะได้รับรางวัลรวมกัน

ระดับจริยธรรม หมายถึงการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นต่างๆ ตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก วัดได้โดยให้ผู้ถูกทดลองตอบแบบวัดระดับจริยธรรม ซึ่งสร้างขึ้นในโครงการวิจัยนี้ และใช้ทั้งในการทดลองนี้และในการศึกษาภาคสนามด้วย ประกอบด้วยเรื่องต่างๆ ที่เหมาะกับเยาวชนไทย ๑๐ เรื่อง มีคำตอบให้เลือกเรื่องละ ๖ ตัวเลือก ซึ่งแสดงจริยธรรม

ชั้นที่ ๑ ถึง ๖ ให้ผู้ตอบเลือกเรื่องละ ๑ คำตอบ ฉะนั้นพิสัยของคะแนนในแบบวัดนี้จึงอยู่ระหว่าง ๑๐ กับ ๖๐ จากคะแนนในแบบวัดระดับจริยธรรมนี้ ผู้ถูกทดลองได้ถูกแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มหนึ่งมีระดับจริยธรรมต่ำ อีกกลุ่มหนึ่งมีระดับจริยธรรมสูง

กลุ่มที่มีจริยธรรมต่ำ หมายถึง ผู้ถูกทดลองที่มีคะแนนจริยธรรมต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ค่าเฉลี่ยจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่างที่พบคือ ๓๙.๘๖ คะแนน ผู้ที่มีจริยธรรมต่ำนี้แทบทั้งหมดมีจริยธรรมในระดับตามกฎเกณฑ์ และระดับก่อนกฎเกณฑ์

กลุ่มที่มีจริยธรรมสูง หมายถึง ผู้ถูกทดลองที่มีคะแนนจริยธรรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ที่มีจริยธรรมสูงนี้ มีจริยธรรมในระดับตามกฎเกณฑ์ และระดับเหนือกฎเกณฑ์

ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึงนิสัยการบังคับตนเองให้อดได้รอได้ หรือเลือกที่จะไม่รับประโยชน์เล็กน้อยในทันที แต่จะรอรับประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่ หรือสำคัญกว่า ที่จะตามมาในภายหลัง ลักษณะนี้วัดได้โดยใช้แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นในโครงการวิจัยนี้ และใช้ทั้งในการทดลองนี้และในการศึกษาภาคสนามแบบสอบถามนี้มีทั้งหมด ๒๐ ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยประโยคและมาตราส่วน ๑๑ หน่วย จากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย ฉะนั้นพิสัยของคะแนนในแบบสอบถามนี้จึงอยู่ระหว่าง ๒๐ กับ ๒๒๐ คะแนน จากคะแนนในแบบสอบถามถึงลักษณะมุ่งอนาคตนี้ ผู้ถูกทดลองถูกแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มหนึ่งมีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ อีกกลุ่มหนึ่งมีลักษณะมุ่งอนาคตสูง

กลุ่มมุ่งอนาคตต่ำ หมายถึง ผู้ถูกทดลองที่ได้คะแนนมุ่งอนาคตต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ค่าเฉลี่ยมุ่งอนาคตของกลุ่มตัวอย่างที่พบคือ ๑๖๔.๒๙ คะแนน ผู้ที่มุ่งอนาคตต่ำนี้ เป็นผู้ที่มีคะแนนมุ่งอนาคตต่ำกว่าผู้ถูกทดลองในกลุ่มมุ่งอนาคตสูง

กลุ่มมุ่งอนาคตสูง หมายถึง ผู้ถูกทดลองที่ได้คะแนนมุ่งอนาคตสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ที่มุ่งอนาคตสูงนี้ มีคะแนนมุ่งอนาคตสูงกว่า ผู้ถูกทดลองในกลุ่มมุ่งอนาคตต่ำ

ตัวแปรตาม ในการทดลองนี้มี ๓ ตัวดังนี้

พฤติกรรมโกง หมายความว่า การแจ้งคะแนนรวมที่ได้ในการเล่นเกมส์สูงกว่าความเป็นจริง โดยผู้ถูกทดลองเล่นเกมเสียงไซค ซึ่งเป็นเครื่องไฟฟ้าอัตโนมัติ คะแนนที่แสดงบนหน้าปัทม์ของเครื่องเล่นเกมทุกเครื่อง เมื่อเล่นครบ ๑๐ รอบแล้วจะได้ ๙๖ คะแนน

ทุกครั้ง ถ้าผู้ถูกทดลองรายงานกับกรรมการว่า ตนได้คะแนนต่ำกว่า ๑๐๐ แสดงว่าผู้ถูกทดลองมิได้โกงในการเล่นเกมนั้น แต่ถ้าผู้ถูกทดลองรายงานว่าตนได้ ๑๐๐ คะแนน หรือมากกว่านี้ แสดงว่าผู้ถูกทดลองนั้นโกงในการเล่นเกมนั้น ฉะนั้นคะแนนพฤติกรรมโกงจึงมีเพียง ๒ ค่าคือ โกงหรือไม่โกงเท่านั้นสำหรับผู้ถูกทดลองแต่ละคน ฉะนั้นจึงสามารถใช้จำนวนผู้ที่โกง (ความถี่) ในการวิเคราะห์ทางสถิติ

ทัศนคติเชิงจริยธรรม หมายความว่า การรายงานถึงความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ เมื่อกระทำพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่างๆ เช่น รู้สึกพอใจ หรือไม่พอใจหลังจากที่ตนเองได้โกง พดปด หรือลักขโมย นอกจากนั้น ยังมีความเห็นว่าพฤติกรรมเชิงจริยธรรมบางชนิดน่าทำที่สุดถึงไม่น่าทำเลย แบบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรมนี้ประกอบด้วยประโยคต่างๆ ๒๐ ประโยค มีมาตราส่วน ๑๑ หน่วยประกอบ ฉะนั้นพิสัยของคะแนนทัศนคติเชิงจริยธรรมจึงอยู่ระหว่าง ๒๐ ถึง ๒๒๐ คะแนน คะแนนต่ำแสดงว่า ผู้ตอบมีทัศนคติเชิงจริยธรรมที่ไม่เหมาะสม กล่าวคือ ชอบหรือพอใจพฤติกรรมที่ขัดกับสังคม ส่วนคะแนนสูง แสดงว่าผู้ตอบมีทัศนคติเชิงจริยธรรมที่เหมาะสม กล่าวคือ ไม่ชอบหรือไม่พอใจพฤติกรรมที่ขัดกับสังคม

ความวิตกกังวล หมายความว่า การที่ผู้ถูกทดลองรายงานในแบบสอบถามหลังการเล่นเกมนั้น ว่าตนมีความพะวงว่าจะมีคนทราบถึงพฤติกรรมในการเล่นเกมนั้น และมีความรู้สึกกลัวว่าจะไม่ได้รับรางวัลเพราะตนอาจเล่นไม่ได้ดีพอ นอกจากนั้นยังรู้สึกอึดใจในการที่ต้องบันทึกคะแนนในการเล่นเกมนั้นด้วยตนเอง วัดได้โดยใช้แบบสอบถาม ที่สร้างให้เหมาะสมกับสภาพในการทดลองนี้ ประกอบด้วยประโยค ๕ ประโยค แต่ละประโยคประกอบด้วยมาตราส่วน ๑๑ หน่วย ให้เลือกตอบจากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย ฉะนั้นพิสัยของคะแนนจึงอยู่ระหว่าง ๕ กับ ๕๕ คะแนน คะแนนต่ำแสดงว่า ผู้ตอบมีความวิตกกังวลน้อย ส่วนคะแนนสูงแสดงว่า ผู้ตอบมีความวิตกกังวลมาก

แบบแผนการทดลอง ตัวแปรอิสระที่จะถูกจัดกระทำให้เกิดขึ้นในการทดลองนี้มี ๓ ตัวแปรคือ ลักษณะของตัวแบบ ความรู้สึกของตัวแบบ และเวลาการตรารางวัล จึงสามารถเขียนเป็นแบบแผนการทดลองได้ดังในตาราง ๓

ผู้ถูกทดลองทั้ง ๓๐๐ คน นอกจากจะสามารถแบ่งตามประสบการณ์ที่ได้รับในการทดลอง เป็น ๑๐ กลุ่ม ๆ ละ ๓๐ คนแล้ว ในแต่ละกลุ่มยังสามารถแบ่งตามระดับจริยธรรมและลักษณะมุ่งอนาคตออกเป็น กลุ่มผู้ที่มีจริยธรรมต่ำ กลุ่มผู้ที่มีจริยธรรมสูง หรือกลุ่มผู้ที่มีมุ่งอนาคตต่ำ และกลุ่มผู้ที่มีมุ่งอนาคตสูงอีกด้วย

สมมติฐาน สมมติฐานในการทดลองนี้ ได้มาจากรากฐานทางทฤษฎี และผลวิจัยต่าง ๆ ซึ่งได้ประมวลไว้อย่างครบถ้วนในตอนต้นของบทที่หนึ่งนี้ ในส่วนนี้จะได้นำข้อทำนายหรือสมมติฐานเหล่านั้นมารวมไว้ มีด้วยกัน ๘ ข้อดังนี้

ตาราง ๓

แสดงแบบแผนการทดลองซึ่งมีตัวแปรอิสระ ๓ ตัว

ตัวแบบ		เวลาตารางวัด	
ลักษณะ	ความรู้สึกลักษณะ	ทันที	ชุลอ
ตัวแบบ	ตัวแบบ	๓๐ คน	๓๐ คน
อับอาย	ดีใจ	๓๐ คน	๓๐ คน
อับอาย	เสียใจ	๓๐ คน	๓๐ คน
ละอาย	ดีใจ	๓๐ คน	๓๐ คน
ละอาย	เสียใจ	๓๐ คน	๓๐ คน
ควบคุม	-	๓๐ คน	๓๐ คน
รวม		<u>๑๕๐ คน</u>	<u>๑๕๐ คน</u>

- สมมติฐาน ๑ ในสถานะที่มีตัวแบบกระทำดี มีจำนวนผู้โกงน้อยกว่าในสถานะที่ไม่มีตัวแบบ
- สมมติฐาน ๒ ในสถานะที่มีตัวแบบประเภทละอายใจตนเองและดีใจที่กระทำดี มีจำนวนผู้โกงน้อยกว่าในสถานะที่มีตัวแบบประเภทอับอายผู้อื่นและเสียใจที่กระทำดี
- สมมติฐาน ๓ จำนวนผู้โกงในสถานะชดอรางวัล มีน้อยกว่าจำนวนผู้โกงในสถานะชดรางวัลทันที
- สมมติฐาน ๔ ในสถานะชดอรางวัล และมีตัวแบบประเภทละอายใจตนเองและดีใจที่ไม่ได้โกง มีจำนวนผู้โกงน้อยกว่า ในสถานะชดรางวัลทันที และมีตัวแบบประเภทอับอายตนเองและเสียใจที่ไม่ได้โกง
- สมมติฐาน ๕ ในสถานะที่มีตัวแบบประเภทละอายใจตนเองและดีใจที่ไม่ได้โกง ผู้ที่มีจริยธรรมสูงโกงน้อยกว่า ผู้ที่มีจริยธรรมต่ำซึ่งอยู่ในสถานะที่มีตัวแบบประเภทอับอายผู้อื่นและเสียใจที่ไม่ได้โกง
- สมมติฐาน ๖ ในสถานะชดรางวัลทันที ผู้ที่มีจริยธรรมสูงและมุ่งอนาคตสูง โกงน้อยกว่า ผู้ที่มีจริยธรรมต่ำและมุ่งอนาคตต่ำ ส่วนในสถานะชดอรางวัลนั้น ความแตกต่างนี้มีน้อยกว่าในสถานะชดรางวัลทันที
- สมมติฐาน ๗ บุคคลที่มีตัวแบบกระทำดี มีทัศนคติเชิงจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่ไม่มีตัวแบบ
- สมมติฐาน ๘ บุคคลที่มีตัวแบบที่ดีใจที่ไม่ได้โกง มีทัศนคติเชิงจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่มีตัวแบบเสียใจที่ไม่ได้โกง
- สมมติฐาน ๙ พฤติกรรมโกงมีความสัมพันธ์ทางลบ กับทัศนคติเชิงจริยธรรม และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความวิตกกังวลในการเล่นเกม

วิธีการศึกษาภาคสนามและผลการวิจัย

การศึกษาภาคสนามในโครงการวิจัยจริยธรรมของเยาวชนไทยนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาปัจจัยต่างๆ ซึ่งทฤษฎีและผลการวิจัยทั้งหลายได้เสนอแนะว่า มีความสัมพันธ์กับจริยธรรมของเยาวชน การวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาเยาวชนในสถานศึกษา โดยสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรต่างๆ ให้เหมาะสมกับอายุและระดับการศึกษาของวัยรุ่น เนื่องจากความจำเป็นที่จะต้องเปรียบเทียบ คะแนนของผู้ถูกศึกษาในวัยต่างกัน จึงต้องใช้ เครื่องมือชุดเดียวกัน นี้วัดลักษณะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยระมัดระวังมิให้เกิดขอบเขตความสามารถของเครื่องมือ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาภาคสนามประกอบด้วย นักเรียนในโรงเรียนรัฐบาล และนิตินิตทั้งชายและหญิง ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้มีอายุระหว่าง ๑๑ ถึง ๒๕ ปี จำนวน ๑,๔๐๐ คน กลุ่มตัวอย่างนี้เป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้น ป. ๖ ม.ศ. ๑ ม.ศ. ๓ ม.ศ. ๕ และมหาวิทยาลัยปีที่ ๒ และมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งสามระดับ (ดูรายละเอียดการสุ่มตัวอย่างให้หัวข้อ "วิธีดำเนินการวิจัย")

เครื่องมือวัดตัวแปร

เนื่องด้วยตัวแปรส่วนมากในการวิจัยนี้ เป็นตัวแปรที่ยังไม่มีผู้ใดทำการวิจัยมาก่อนในประเทศไทย ฉะนั้นผู้วิจัยคณะนี้จึงต้องสร้างแบบสอบถาม และแบบวัดต่างๆ เองทั้งหมด โดยอาศัยแนวความคิดเกี่ยวกับเนื้อหาจากต่างประเทศในการสร้างแบบวัดระดับจริยธรรม และแบบสอบถามการถูกรบกวนแบบต่างๆ ส่วนแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตแบบสอบถามภูมิหลัง และแบบวัดความสันตทิททางภาษา ผู้วิจัยคณะนี้ได้เป็นผู้สร้างขึ้น และ

ได้พยายามสร้างเครื่องมือวัดทั้งหมดให้เหมาะกับประสบการณ์ของเยาวชนไทยด้วย เครื่องมือวัดทั้งหมดมีลักษณะเป็นแบบสอบถามพิมพ์รวมกันเป็นเล่ม และให้ผู้ตอบขีดตอบ

แบบวัดระดับจริยธรรม ประกอบด้วยสถานการณ์ที่เป็นเรื่องต่างๆ ๑๐ เรื่อง เรื่องเหล่านี้บรรยายถึงสถานการณ์ชัดแจ้ง ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่คุ้นเคยของเยาวชนไทย โดยเฉพาะในกรุงเทพ เช่น การเข้าคิวซื้อตั๋วชมภาพยนตร์ การข้ามถนนที่ทางม้าลาย การคืนเงินที่พ่อค้าทอนเกิน การร่วมในการบริจาคโลหิต เป็นต้น เรื่องเหล่านี้เขียนโดยใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่ง ให้เหมือนกับว่าผู้ตอบกำลังรายงานเรื่องนั้นๆ เองว่า ในเหตุการณ์นั้น ตนได้เลือกกระทำอย่างหนึ่งเช่น ไปเข้าคิวซื้อตั๋วชมภาพยนตร์ เดินไปข้ามถนนตรงทางม้าลาย ไม่คืนเงินเกินให้คนขาย หรือไม่ยอมบริจาคโลหิต และเพื่อเป็นการควบคุม จึงมีเหตุการณ์ที่บุคคลถูกกำหนดให้ทำความดี ๕ เหตุการณ์ และทำความเลวอีก ๕ เหตุการณ์ จากนั้นผู้ตอบแต่ละคนจะต้องพิจารณาเหตุผลว่า ทำไมตนจึงเลือกกระทำเช่นนั้น แล้วเลือกหาคำตอบที่ตรงกับความคิดของตนมากที่สุดหนึ่งคำตอบ จากตัวเลือกที่ให้ไว้ ๖ ตัวเลือกสำหรับแต่ละเรื่อง (ดูแบบวัดระดับจริยธรรมในภาคผนวก ก.) โดยขีดถูกที่ข้างหน้าตัวเลือกนั้น ผู้ตอบจะทำการละเรื่องไปจนครบ ๑๐ เรื่องโดยผู้ตอบอ่านและขีดตอบเอง ยกเว้นนักเรียนชั้น ป. ๖ ที่ผู้ควบคุมต้องอ่านซ้ำๆ ให้ฟัง แล้วต่างคนต่างเลือกขีดตอบในกระดาษของตนเอง

เมื่อได้คำตอบของกลุ่มตัวอย่างแล้ว จึงนำมาให้คะแนนโดยพิจารณาว่า ผู้ตอบเลือกเหตุผลที่แสดงถึงจริยธรรมในชั้นใด จากชั้นที่ ๑ ถึง ๖ ตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก โดยตัวเลือกแต่ละตัวทั้ง ๖ ตัวในแต่ละเรื่องนั้น เป็นเหตุผลที่แสดงจริยธรรมแต่ละชั้นครบทั้ง ๖ ชั้น และถูกนำลงพิมพ์ตามลำดับที่ปะปนกัน ผู้ตอบคนใดเลือกตัวเลือกใดก็จะได้คะแนนตรงกับชั้นจริยธรรมของตัวเลือกนั้น ทำดังนี้ทุกเรื่องจนครบ ๑๐ เรื่อง แล้วนำคะแนนของผู้ตอบทั้ง ๑๐ เรื่องมารวมกัน จึงเป็นพิสัยของคะแนนจริยธรรมระหว่าง ๑๐-๖๐ คะแนน คะแนนรวมของผู้ตอบแต่ละคนนี้จะสะท้อนให้เห็นจริยธรรมของผู้ตอบโดยตรงว่า อยู่ในชั้นใดใน ๖ ชั้นที่กล่าวนี้

สุเชษฐ มาเหรัมย์ (๒๕๑๙ หน้า ๑๘) เป็นผู้ที่ได้ร่วมสร้างแบบวัดจริยธรรมนี้และได้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดนี้ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียน ม.ศ. ๑ และ

ม.ศ. ๒ จำนวน ๕๐ คน ได้ค่าความเชื่อมั่นในเกณฑ์ที่น่าพอใจ ($r_{tt} = .๗๗$) ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดคือ ๔๐.๕๒ คะแนน ซึ่งสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง (คือ ๓๙.๘๖ คะแนน) เล็กน้อย

แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม ๒๐ ข้อ แต่ละข้อมีประโยค และมาตราส่วน ๑๑ หน่วยประกอบ ให้ผู้ตอบเลือกคำตอบประเภทใดประเภทหนึ่งในสี่ประเภท คือ จริงที่สุด ก่อนข้างจริง ไม่ค่อยจริง ไม่จริงเลย และจากคำตอบแต่ละประเภทนี้ให้เลือกชิต ก หรือ ข ก หมายความว่าผู้ตอบมั่นใจในคำตอบนั้นมาก ส่วน ข แสดงว่าผู้ตอบมั่นใจในคำตอบนั้นน้อย คะแนนประจำคำตอบ ก จึงมากกว่าคะแนนประจำ ข ในทุกกรณี การที่ใช้ตัวเลือก ๒ ชนิด ชนิดแรกมีคำตอบ ๔ ระดับ และอีกชนิดหนึ่งมีคำตอบ ๒ ระดับ และจำแนกเป็นคำตอบได้ ๑๑ ระดับนั้น เพื่อให้ใช้ได้ง่าย เหมาะกับนักเรียนทุกชั้น โดยเฉพาะนักเรียนชั้น ป. ๖ ซึ่งมีความสามารถแยกระดับของคำตอบได้น้อยระดับกว่าผู้ใหญ่ มาตราส่วนชนิดที่ใช้จะเป็นเครื่องผ่อนแรง โดยให้เด็กเลือกคำตอบหนึ่งใน ๔ คำตอบเสียก่อน และภายในคำตอบที่เลือกแล้วนั้น ให้เลือกระหว่าง ก กับ ข อีกทีหนึ่ง ทำให้ผู้วิจัยสามารถคงพิสัยที่กว้างสำหรับคำตอบแต่ละข้อไว้ได้ โดยไม่เกิดปัญหาในการตอบสำหรับผู้ตอบที่มีอายุน้อยและการศึกษาต่ำ มาตราส่วนที่ใช้ในแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตนี้ ได้ใช้กับแบบสอบถามอื่นๆ ในโครงการวิจัยนี้อีกด้วย

เนื้อหาในแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตนี้ประกอบด้วยประโยคต่าง ๆ ที่กล่าวหาตพิงถึงนิสัยส่วนตัวด้านต่าง ๆ ของผู้ตอบเช่น สุขภาพอนามัย การเรียน การเงิน การถนอมเครื่องใช้ เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งเป็นการแสดงนิสัยของบุคคลว่า จะเลือกตอบหรือเสียสละความสุขเล็กน้อยในปัจจุบัน เพื่อผลได้ที่ยิ่งใหญ่กว่าในอนาคต ได้มากน้อยเพียงไร (ดูแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตในภาคผนวก ก.) แบบสอบถามนี้ นิพนธ์ ชื่นตา ได้มีส่วนร่วมสร้างและได้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต โดยใช้กับเด็กวัยรุ่น และพบว่ามีความเชื่อมั่นสูง ($r_{tt} = .๙๐$) ส่วนคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดคือ ๑๕๘.๓๖ คะแนน ซึ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง (ซึ่งได้ ๑๖๔.๒๙ คะแนน)

แบบสอบถามการถูกอบรมเลี้ยงดู

มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบให้ชี้ต

ประเมินค่าบนมาตราส่วน ๑๑ หน่วย มีลักษณะเหมือนกับแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต และมีทั้งหมดด้วยกัน ๓๐ ข้อ โดยแบ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับการถูกเลี้ยงดูแบบรัก ๑๐ ข้อ แบบควบคุม ๑๐ ข้อ แบบลงโทษทางกาย-จิต ๕ ข้อ และแบบใช้เหตุผลอีก ๕ ข้อ แนวความคิดเกี่ยวกับเนื้อหาในแบบสอบถามนี้มาจากบทความของเชฟเฟอร์ (Schaefer, ๑๙๖๕) และบทความของโร กับซิกเกิลแมน (Roe, & Siegelman, ๑๙๖๓) เฉลี่ยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้ง ๔ ส่วนอยู่ในระดับปานกลาง (เฉลี่ย $r_{tt} = .๗๐$) (ดูแบบสอบถามการถูกอบรมเลี้ยงดูในภาคผนวก ก.)

การถูกเลี้ยงดูแบบรัก ซึ่งมีอยู่ ๑๐ ข้อนั้น เป็นการวัดปริมาณการยอมรับของผู้ตอบว่ามารดาของตนมีการประเมินค่าตนในทางบวก แสดงความรักใคร่ตนอย่างเด่นชัด เปิดโอกาสให้ลูกได้ร่วมในกิจกรรมต่างๆ และให้การสนับสนุนทางอารมณ์แก่ลูก โดยแบ่งเป็นประโยชน์ทางบวกเสียครึ่งหนึ่ง และทางลบอีกครึ่งหนึ่ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามนี้สูงจนเป็นที่ยอมรับได้ คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดคือ ๗๓.๒๗ คะแนน

การถูกเลี้ยงดูแบบควบคุม ซึ่งมีอยู่ ๑๐ ข้อนั้น เป็นการวัดปริมาณการยอมรับของผู้ตอบว่ามารดาได้ออกคำสั่ง แทรกแซง แนะนำเกมบังคับ รวมทั้งคอยสอดส่องควบคุมความประพฤติของตนมากเพียงไร โดยแบ่งเป็นประโยชน์ทางบวกเสียครึ่งหนึ่ง และทางลบอีกครึ่งหนึ่ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามส่วนนี้สูงจนเป็นที่ยอมรับได้ ส่วนคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดคือ ๖๐.๗๖ คะแนน

การถูกเลี้ยงดูแบบลงโทษ ทางกาย-จิต มีอยู่ ๕ ข้อ เป็นการวัดปริมาณการยอมรับของผู้ตอบว่า บิดามารดาของตนใช้วิธีการลงโทษให้ตนเจ็บหรือไม่สบายกาย มากกว่าการลงโทษด้วยวิธีอื่น ๆ มากน้อยเพียงไร คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างคือ ๒๔.๙๔ คะแนน

การถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีอยู่ ๕ ข้อ เป็นการวัดปริมาณการยอมรับของผู้ตอบว่า บิดามารดาของตนใช้เหตุผลในการสนับสนุน และห้ามปรามการกระทำของตนแทนที่จะใช้อารมณ์มากน้อยเพียงไร คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างในส่วนนี้คือ ๓๕.๕๓ คะแนน

แบบสอบถามภูมิหลัง ส่วนนี้เป็นการสอบถามเกี่ยวกับ อายุ เพศ ศาสนา สถานที่เกิด และระดับการศึกษาของผู้ตอบ นอกจากนี้ยังถามเกี่ยวกับอาชีพของบิดา หรือผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา รายได้ต่อเดือนของครอบครัวและจำนวนคนในครอบครัว การทำงานของมารดา โดยให้ผู้ตอบเลือกชื่อกับหน้าคำตอบที่จัดไว้ให้แล้ว (ดูแบบสอบถามภูมิหลังในภาคผนวก ก.)

แบบวัดความสันทัดทางภาษา เป็นคำถามแบบปรนัย ๔ ตัวเลือกมีจำนวนทั้งสิ้น ๓๐ ข้อ แบบวัดนี้มีลักษณะเป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ในภาษาไทย ได้ข้อคิดในการสร้างมาจากข้อสอบชั้นประถมและมัธยม มีลักษณะดังต่อไปนี้คือ การวัดการเข้าใจความหมายของคำพังเพย ความสามารถใช้ภาษาในการอุปมาอุปมัย สามารถใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้าม สามารถจัดคำเข้าพวก รู้จักใช้ภาษาในการแสดงความคิดเห็น และการใช้ภาษาอย่างถูกไวยากรณ์ นอกจากนี้ยังวัดการเข้าใจความหมายของข้อความและคำประพันธ์ แบบวัดความสันทัดทางภาษานี้มีค่าความเชื่อมั่นค่อนข้างต่ำ ($r_{tt} = .๔๙$) ส่วนคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างคือ ๒๒.๕๖ คะแนน

ในการวิจัยภาคสนามนี้ได้สร้างเครื่องมือวัดลักษณะต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างขึ้น ๕ ประเภทด้วยกันทั้งที่ได้กล่าวมาแล้ว และได้้นำแบบวัดระดับจริยธรรม แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต และแบบวัดภูมิหลัง ไปใช้ในการวิจัยเชิงทดลองอีกด้วย

วิธีดำเนินการเก็บข้อมูล

การศึกษาภาคสนามนี้มีการดำเนินการเป็น ๒ ขั้นตอนด้วยกันคือ การสุ่มตัวอย่าง และการให้ผู้ถูกศึกษาตอบแบบสอบถาม

การสุ่มตัวอย่าง เมื่อผู้วิจัยได้วางแผนว่า จะศึกษากลุ่มวัยรุ่นตอนต้นไปจนถึงกลุ่มผู้ใหญ่ตอนต้นแล้ว จึงได้กำหนดระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างไว้ว่า ให้เป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มัธยมศึกษาปีที่ ๑ มัธยมศึกษาปีที่ ๓ มัธยมศึกษาปีที่ ๕ และนิสิตปีที่ ๒ โดยเว้นหนึ่งระดับการศึกษาทุก ๆ ช่วง นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังต้องการให้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้ที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งสามระดับ คือ

ระดับสูง กลาง และต่ำ วิธีการสุ่มตัวอย่างจึงได้นำรายชื่อของโรงเรียนประถมและมัธยมในเขตกรุงเทพมหานครทั้งหมดมาแบบออกเป็น ๒ ประเภท คือ โรงเรียนที่นักเรียนส่วนมากมีฐานะดีและโรงเรียนที่นักเรียนส่วนมากมีฐานะยากจน จากนั้น ก็ได้จับฉลากรายชื่อของโรงเรียนมาประเภทละ ๒ โรงเรียนทั้งสิ้น ๘ โรงเรียน โดยให้มีนักเรียนทั้งชายและหญิงในทุกระดับการศึกษาส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตในมหาวิทยาลัยนั้น ก็ได้เลือกมหาวิทยาลัยซึ่งรับนิสิตที่จบมัธยมศึกษาปีที่ ๕ และนิสิตที่เรียนวิชาเอกแตกต่างกันเป็นสองพวกคือ พวกที่เรียนทางสังคมศาสตร์พวกหนึ่ง และพวกที่เรียนทางวิศวกรรมศาสตร์พวกหนึ่ง จากมหาวิทยาลัยสองแห่งด้วยกันในกรุงเทพมหานคร

เมื่อได้รายชื่อของโรงเรียน ๘ แห่ง และมหาวิทยาลัย ๒ แห่ง ดังกล่าวแล้ว คณะผู้วิจัยก็ได้ติดต่อกับโรงเรียนและมหาวิทยาลัยเหล่านี้ เพื่อขอใช้เวลาให้นักเรียนและนิสิตตอบแบบสอบถาม การเลือกนักเรียนและนิสิตเหล่านี้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดไว้ว่าในระดับการศึกษาหนึ่ง ๆ จะสุ่มออกมา ๒ ห้อง โดยวิธีนี้ จึงได้จำนวนนักเรียนและนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

การแจกแบบสอบถาม เมื่อถึงกำหนดวันนัด คณะผู้วิจัยอันประกอบด้วย ประธานและรองประธานโครงการวิจัยนี้ และผู้ช่วยวิจัยซึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาตรีอีกจำนวนหนึ่งซึ่งผ่านการอบรมวิธีดำเนินการควบคุมการตอบแบบสอบถามอย่างดีแล้ว ทั้งหมดนี้ได้เดินทางไปยังโรงเรียนที่นัดไว้ และแจกแบบสอบถามในห้องเรียน ควบคุมการตอบให้ครบถ้วน เมื่อเด็กตอบเสร็จ ซึ่งใช้เวลาประมาณ ๑ ชั่วโมง ก็เก็บแบบสอบถามทั้งหมดกลับคืน การเก็บข้อมูลนี้อยู่ภายใต้การควบคุมอย่างใกล้ชิดของประธานและรองประธานโครงการวิจัยนี้ และนิสิตผู้ช่วยเป็นกลุ่มเดียวกันตลอด จึงเชื่อแน่ววิธีเก็บข้อมูลนี้เป็นไปอย่างถูกต้องและมีแบบแผนเดียวกันทุกครั้ง ส่วนนิสิตในมหาวิทยาลัยตอบแบบสอบถามโดยไม่มีนักวิจัยควบคุม แต่ก็ไม่พบว่ามึปัญหามากนัก เพราะแบบสอบถามมีคำอธิบายวิธีตอบอย่างแจ่มชัดทุกตอนอยู่แล้ว การเก็บข้อมูลนี้ได้กระทำในเดือนมกราคม และ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๗

เมื่อเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยได้จ้างนิสิตปริญญาตรีจำนวนหนึ่งมาช่วยในการลงคะแนนข้อคำตอบ รวมคะแนน จดบันทึกคะแนนลงตาราง หาค่าเฉลี่ยของ

คะแนนประเภทต่างๆ แล้วจำแนกประเภทของผู้ตอบตามคะแนนนั้นๆ การรวบรวมและบันทึกข้อมูลนี้ อยู่ภายใต้การควบคุมของนักวิจัยของโครงการนี้อย่างเคร่งครัด ได้มีการใช้วิธีการให้คะแนน ซึ่งเป็นเครื่องผ่อนแรงและป้องกันข้อผิดพลาดได้มาก จากนั้นก็ได้นำข้อมูลเหล่านี้ไปวิเคราะห์ทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

ตาราง ๔ แสดงจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาภาคสนาม โดยแบ่งตามระดับการศึกษาและฐานะของครอบครัว จะเห็นว่าจำนวนผู้ถูกศึกษาในชั้น ป. ๖ ในกลุ่มตัวอย่างนี้มีมากที่สุด และนิสิตชั้นปีที่ ๒ มีน้อยที่สุด แต่สัดส่วนจะให้เท่ากับความเป็นจริงในสังคมไม่ได้ เพราะจะมีการวิเคราะห์ทางสถิติในกลุ่มย่อยด้วย ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีฐานะต่ำ ปานกลาง และสูงนั้นได้นำมาใช้ในสัดส่วนประมาณ ๓ ต่อ ๖ ต่อ ๒ แต่มิได้คงสัดส่วนนี้ไว้ในแต่ละระดับการศึกษา เพราะปรากฏว่า ในระดับการศึกษาต่ำนั้นมีคนฐานะต่ำมาก และคนฐานะสูงน้อย ส่วนในระดับการศึกษาสูงนั้น มีคนฐานะสูงมาก และฐานะต่ำน้อย จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างแต่ละประเภทยัง มิได้ใช้ในการวิเคราะห์ทางสถิติทุกครั้ง เพราะสถิติบางประเภทต้องใช้จำนวนคนเท่ากันทุกกลุ่ม จึงต้องตัดจำนวนคนที่เกินในบางกลุ่มลงอีกมาก

จำนวนชายและหญิงในกลุ่มตัวอย่างนี้คือ ชาย ๗๓๐ คน และหญิง ๖๗๐ คน

ตาราง ๔

แสดงจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง แบ่งตามระดับการศึกษาและฐานะของครอบครัว

ระดับการศึกษา	ฐานะ			
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	รวม
ป. ๖	๑๓๒	๑๔๓	๔๘	๓๒๓
ม.ศ. ๑	๙๗	๑๗๑	๔๘	๓๑๖
ม.ศ. ๓	๖๖	๑๕๒	๕๘	๒๗๖
ม.ศ. ๕	๖๐	๑๗๗	๕๑	๒๘๘
ปี ๒	๓๒	๑๒๕	๔๐	๑๙๗
รวม	๓๘๗	๗๖๘	๒๖๕	๑๔๑๐

การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย

จุดประสงค์ของการศึกษาภาคสนามนี้คือ การเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะทางจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคตของคนในกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งได้เป็นบุคคลประเภทต่างๆ ตามตัวแปรดังต่อไปนี้คือ ประเภทตัวแปรทางสังคมมี เพศ ระดับการศึกษา และอายุ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ที่เกิด อาชีพของบิดา การทำงานของมารดาในอดีตและปัจจุบัน และระดับการศึกษาของมารดา ส่วนประเภทตัวแปรการถูกอบรมเลี้ยงดูมี ๔ ชนิดคือ การถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรัก แบบควบคุม แบบหลงโทษทางกาย-จิต และแบบใช้เหตุผล ส่วนตัวแปรประเภทระดับความสามารถของบุคคล ก็คือความสนักทางภาษา

การวิเคราะห์ข้อมูลในโครงการศึกษาภาคสนามนี้ได้แบ่งตาม ตัวแปรตาม ออกเป็น ๓ ส่วนด้วยกันคือ ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์ระดับจริยธรรม ส่วนที่สองเป็นการวิเคราะห์ลักษณะมุ่งอนาคต และส่วนที่สามเป็นการวิเคราะห์การถูกอบรมเลี้ยงดูทั้ง ๔ แบบ ในการวิเคราะห์ตัวแปรตามทั้งสามส่วนนี้ ได้แบ่งผู้ถูกศึกษาออกเป็นประเภทต่างๆ ตามลักษณะทางสังคม เช่นฐานะและอื่นๆ ลักษณะการถูกอบรมเลี้ยงดู และระดับความสามารถ (ซึ่งได้กล่าวรายละเอียดมาแล้วข้างบนนี้) เมื่อผู้ถูกศึกษาแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ แล้วได้มีการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติหลายวิธี โดยได้พิจารณาเปรียบเทียบระดับจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคต และการถูกอบรมเลี้ยงดูของบุคคลเหล่านี้อย่างละเอียด โดยการใช้สถิติขั้นสูงคือการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนตัวแปรตามทั้ง ๓ ประเภท (Analysis of variance) นอกจากนี้ยังมีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficients) ของตัวแปรที่ละ ๒ ตัว และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple correlation coefficients) ของตัวแปรมากกว่า ๒ ตัวขึ้นไป ส่วนการศึกษารายละเอียดของพัฒนาการทางจริยธรรม ได้มีการพิจารณาเปอร์เซ็นต์ของผู้มีจริยธรรมในระดับต่างๆ ในกลุ่มต่างชนิดด้วย

การที่ต้องวิเคราะห์ข้อมูลชุดเดียวกันด้วยวิธีการทางสถิติมากกว่าหนึ่งวิธีการ ก็เพื่อให้ได้ข้อสรุปในหลายแง่หลายมุม ซึ่งวิธีการทางสถิติวิธีใดวิธีหนึ่ง แต่เพียงวิธีเดียว ไม่สามารถจะให้ข้อสรุปได้อย่างสมบูรณ์ตามต้องการ นอกจากนี้เนื้อหาของสมมติฐานแต่ละข้อ

ที่เขียนไว้ ก็ได้กำหนดวิธีการทดสอบทางสถิติซึ่งแตกต่างกันด้วย คงจะได้พิจารณาต่อไปนี้
 คือในโครงการศึกษาภาคสนามนี้ มีการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน ๗ ข้อ อย่างครบถ้วน
 และนอกจากนี้ก็ยังมีการวิเคราะห์ข้อมูลที่นอกเหนือจากสมมติฐานอีกมากมาย ทั้งนี้เพื่อที่จะ
 ได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่เก็บมาทั้งหมดอย่างเต็มที่ และให้ได้ข้อความรู้ที่ไม่สามารถจะทำ
 นายได้ล่วงหน้า เพราะขาดหลักฐานทางวิชาการ ความรู้ที่ได้เพิ่มนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งเพราะ
 จะช่วยให้เข้าใจผลวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐานต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังจะให้ความ
 รู้ใหม่ๆ ซึ่งยังไม่มีผู้ใดพบหรือนำเสนอมาก่อน เป็นการเพิ่มพูนความรู้ทางด้านนี้ให้มากยิ่งขึ้น
 และยังสามารถนำไปใช้เป็นรากฐานในการตั้งสมมติฐานของการวิจัยอื่นๆ ทางด้าน
 นี้ต่อไป

การวิเคราะห์ระดับจริยธรรม การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นหัวใจของ
 โครงการวิจัยจริยธรรมของเยาวชนไทย เพราะลักษณะนี้เป็นลักษณะที่นักจิตวิทยาเชื่อว่า
 มีความคงทนพอประมาณ และเป็นสาเหตุหนึ่งในการกระทำเชิงจริยธรรมของบุคคล ฉะนั้น
 ลักษณะนี้ถ้าพบในการวิจัยนี้ว่ามีคุณสมบัติดังกล่าว ก็อาจใช้ระดับจริยธรรมเป็นเครื่องทำนาย
 พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของบุคคลได้

ในโครงการศึกษาภาคสนาม ระดับจริยธรรมของผู้ถูกศึกษา ได้ถูกวัดโดยผู้ถูก
 ศึกษาตอบแบบสอบถามการใช้เหตุผล ซึ่งมีอยู่ ๑๐ ข้อ แต่ละข้อมีเรื่องราวเกี่ยวกับสถานการณ์
 หนึ่ง ซึ่งบุคคลอาจเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ผู้ตอบสมมติตนเองว่า เป็นบุคคลใน
 สถานการณ์นั้น และได้เลือกกระทำพฤติกรรมดังบุคคลในเรื่องนั้นแล้ว โดยผู้ตอบจะต้อง
 แสดงเหตุผลว่าตนเลือกกระทำพฤติกรรมเช่นนั้นเพราะเหตุใด โดยให้คิดเองก่อน แล้วเลือก
 คำตอบหนึ่งในหกข้อที่เขียนไว้ให้ โดยเลือกคำตอบข้อที่มีเนื้อหาตรงกับความคิดของผู้ตอบใน
 ขณะนั้นมากที่สุด เมื่อได้คำตอบทั้ง ๑๐ ข้อของคนในกลุ่มตัวอย่าง ๑,๔๐๐ คนแล้ว จึงนำ
 มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่างๆ คะแนนของกลุ่มตัวอย่างนี้มีพิสัยระหว่าง ๑๙ ถึง ๕๘
 คะแนน โดยมีคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มรวมคือ ๓๙.๙๔ คะแนน ในขั้นแรกจะเสนอผลการ
 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนจริยธรรม โดยแบ่งผู้ถูกศึกษาตามลักษณะทางสังคม
 และภูมิภาคต่างสังคม จากนั้นก็แบ่งผู้ถูกศึกษาตามรายงานการถูกอบรมเลี้ยงดูทั้ง ๔ แบบ